

פרשת ויצא - עתיד ילדינו

בפרשת ויצא מסופר על בואו של יעקב לחרן, ועל פגישתו הראשונה עם בת זוגו העיקרית רחל, אלא שהפלא הגדול הוא שדוקא בפגישה מיוחדת ושמחה זו יעקב אבינו לא מוצא דבר מתאים יותר לעשות מאשר לבכות, כמו שכתוב "ויהי כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו... וישא את קולו ויבך" בקעי לש ותיכב תביסש שריפ וכלו, רבדב השקתה הז קוספל ושוריפב י"שר תמאבו. (אי-י, טכ תישארב) היא לפי שצפה יעקב אבינו ברוח קודשו שרחל לא תקבר עמו במערת המכפלה, אלא בבית לחם על אם הדרך. ולכאורה עדיין לא מובן, הרי יעקב אבינו אפילו עוד לא נשא את רחל לאשה, וכבר מטרידה אותו העובדה שהיא לא תקבר עמו?

ונראה לבאר זאת על פי מה שמסופר בפרשת "ויחי" שקודם פטירתו של יעקב אבינו הוא קורא לבנו יוסף ומשביע אותו: "אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ירך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים, ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם" (בראשית מז, כט-ל), ובהמשך לכך הוא גם מספר ליוסף "ואני בבואי מפרדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך, בעוד כברת ארץ לבא אפרתה, ואקברה שם בדרך אפרת היא בית לחם" (בראשית פרק מח, ז).

ומפרש רש"י שאמר יעקב ליוסף "ואף על פי שאני מטריח עליך להוליכני להקבר בארץ כנען, ולא כך עשיתי לאמך... וידעתי שיש בלבך עלי. אבל דע לך שעל פי הדיבור (ציווי של הקב"ה) קברתיה שם, שתהא לעזרה לבניה (בזמן חורבן בית המקדש הראשון) כשיגלה אותם נבזרדאן) לבלבל) והיו עוברים דרך שם. יוצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים". נמצא לפי זה שסיבת אי קבורתה של רחל במערת המכפלה היא משום שידע הבורא יתברך שבעתיד יחרב בית המקדש הראשון ועם ישראל יצאו לגלות, ועל ידי שתקבר רחל על אם הדרך היא תפגוש אותם ותעורר עליהם רחמים עליונים.

מעתה מובן היטב על מה כל כך בכה יעקב אבינו כשראה את רחל וצפה ברוח קודשו שהיא לא תקבר עמו במערת המכפלה, כי אז הוא ראה ברוח קודשו גם את החורבן הקשה, ואת הגלות המרה שיצטרכו בניו לעבור (שבסיבתם הוצרכה רחל להקבר על אם הדרך כנ"ל), והצטער צער רב, ועל כן בכה גם הוא לבורא כדי לעורר על בניו רחמים עליונים ממקור הרחמים.

והענין בזה: כי כל מהותם של אבותינו הקדושים היתה לדאוג לעתידם של זרעם אחריהם, עם ישראל הקדושים, ובכל עת שצפו ברוח קודשם שעשוי לעבור על זרעם קושי מסוים, כבר דאגו לעורר על כך רחמים לפני הבורא יתברך, ולפעול ישועה בדבר.

על דרך שמצינו באברהם אבינו ע"ה שבהליכתו בארץ פעל תקונים נוראים לזרעו אחריו, כמו שכתוב
סחלהל ואבישכ בקעי ינב לע ללפתהל" י"שר שרפמו (ו, בי תישארב) "סכש סוקמ דע ׳ראב סרבא רבעיו"
בשכם", וכן על מה שנאמר "ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל, ויט אהלה בית אל מים והעי מקדם, ויבן
שם מזבח לה" (שם, פס' ח) מפרש רש"י "נתנבא שעתידין בניו להכשל שם (בפי) על עוון עכן, והתפלל
שם עליהם", וכן כל כיו"ב בשאר מעשיהם של אבותינו הקדושים.

ומכך עלינו ללמוד שתמיד צריכים אנו לתת את דעתנו על עתידם הרוחני של ילדינו היקרים, ולפני כל
מעשה שאנו עושים עלינו לחשוב היטב אם מעשה זה אכן יוסיף אור וקדושה לזרענו או שמא ההיפך ח"ו.
ועל כך רמזו חז"ל (תמיד לב, א)

באומרם: "איזהו חכם? הרואה את הנולד", והיינו שחכם הוא זה שלפני כל מעשה שהוא עושה, תמיד הוא
רואה בעיני רוחו מה שיתן מעשה זה לילדים היקרים שנולדו לו ("הנולד"), ואם חלילה מעשה זה עשוי
לגרום המעטה בקדושתם, הוא בורח ממנו כל עוד נפשו בו, ומאידך אם ישנו דבר מה שעשוי להוסיף
לקדושת ילדיו, הוא יעשה הכל כדי להשיגו.

